

Toelichting Aanduidingsvoorschriften

Achtergrond document EU-Handelsnormen Groenten en Fruit

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Typen verpakkingen	3
1.1. Soorten verpakkingen	3
1.2. Aanduidingsvoorschriften per soort verpakking in handelsfase.....	3
2. Aanduidingsvoorschriften – toelichting per element	5
2.1. Identificatie verpakker/verzender/verkoper	8
2.2. Land van oorsprong.....	10
2.3. Aard van het product	11
2.4. Aanvullende aanduidingen aard van het product.....	11
2.5. Klasse.....	12
2.6. Grootteklasse	12
3. Verplichte aanduidingen op begeleidende documenten.....	13
4. Gebruik palletaanduidingen	15
4.1. Voorwaarden palletaanduiding binnen Nederland.....	15
4.2. Voorwaarden gebruik palletaanduiding tussen EU-lidstaten	16

Inleiding

U vindt in dit document een toelichting op de aanduidingsvoorschriften van verse groenten en fruit in de handelsfase die volgen uit de EU-Verordeningen 543/2011 en 1333/2011, en welke door het KCB zijn uitgewerkt in het 'Stroomschema Aanduidingsvoorschriften Groenten en Fruit'.

Het 'Stroomschema Aanduidingsvoorschriften Groenten en Fruit' en de daarin opgenomen Informatiebladen A t/m H geven kort en bondig weer welke aanduidingen vermeld moeten worden per product/type verpakking-combinatie.

In deze 'Toelichting Aanduidingsvoorschriften' staat nader omschreven hoe deze informatie te vermelden. Ook wordt soms een uitgebreidere uitleg of interpretatie van de wettelijke teksten gegeven. U vindt in hoofdstuk 1 een toelichting op de verschillende typen verpakkingen. Hoofdstuk 2 gaat over de verschillende elementen van de aanduidingen (klasse, sortering, etc.). Hoofdstuk 3 beschrijft de eisen die gesteld worden aan productinformatie op begeleidende documenten. Hoofdstuk 4 gaat in op het gebruik van palletaanduidingen.

In een apart document worden nog een aantal visuele voorbeelden gegeven, zie 'Voorbeeldenboek Aanduidingsvoorschriften'.

De genoemde documenten beschrijven de wettelijke voorschriften volgens de EU-Handelsnormen. Daarnaast kunnen ontvangende bedrijven en/of landen aanvullende eisen stellen aan het aanduiden van producten. Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het correct aanduiden van producten conform de geldende wetgeving én deze aanvullende eisen.

Producten die vallen onder de algemene handelsnorm, controleert het KCB conform de algemene handelsnorm op aanwezigheid van de identificatie van verzender/verpakker/verkoper en het land van oorsprong. In sommige gevallen worden ook andere aanduidingen weergegeven, zoals bijvoorbeeld een klasse-aanduiding. Dit kan ertoe leiden dat het ontvangende land volgens de UNECE-norm voor het betreffende product controleert. Het KCB adviseert dan de aanduidingsvoorschriften van de UNECE te volgen (<http://www.unece.org/trade/agr/standard/fresh/ffv-standardse.html>).

Het KCB heeft geen taken in het kader van het merkenrecht en ziet in het kader van de publiekrechtelijke taak niet toe op privaatrechtelijke afspraken betreffende gebruik van fust, kistkaarten, merken of logo's. Ook het gebruik van de termen ecologisch en biologisch vallen niet onder toezicht van het KCB.

In de retailfase stellen EU-Verordening 1169/2011, betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten, en het Warenwetbesluit Informatie Levensmiddelen (WIL) extra eisen aan het etiket en de aanduidingen. Deze zijn niet opgenomen in dit overzicht, omdat het KCB geen taken heeft in het kader van de genoemde EU-Verordening en de WIL.

1. Typen verpakkingen

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de verschillende typen verpakkingen van groenten en fruit. De aanduidingsvoorschriften hangen samen met het type verpakking. Daarom is het goed te weten welke typen verpakkingen er zijn en met welke informatie deze moeten zijn aangeduid.

Vaak worden verschillende typen verpakkingen in combinatie met elkaar gebruikt, bijvoorbeeld voorverpakkingen in een omverpakking. In dit hoofdstuk staat beschreven hoe in deze situaties om te gaan met de aanduidingsvoorschriften.

1.1. Soorten verpakkingen

Er wordt onderscheid gemaakt in de onderstaande vier typen verpakkingen:

① **Omverpakking (open of gesloten):** Verpakking die los product omvat of waarin verkoopverpakkingen (gesloten of open) zijn verpakt.

Voorbeelden: fust met 5 kg tomaten, transportdoos met 10 x 500 gram mixpaprika's of transportdoos met stuksverpakkingen gesealde komkommers.

Bij mengsels onderscheiden we verpakkingen tot maximaal 5 kg netto en verpakkingen van meer dan 5 kg.

Voorbeeld: Transportdoos met 10 x 250 gram mix van blauwe bessen en framboos

② **Open verkoopverpakking:** open kleinverpakking bedoeld voor de consument.

Voorbeeld: open doosje aardbeien, open doosje bramen.

③ **Voorverpakking** (= gesloten verkoopverpakking): gesloten kleinverpakking bedoeld voor de consument.

Voorbeelden: flowpack stoplicht paprika's, netje uien of netje avocado's of gesloten doosje (punnet) nectarines.

Bij mengsels onderscheiden we voorverpakkingen tot maximaal 5 kg netto en voorverpakkingen van meer dan 5 kg.

Voorbeeld: fruitbox van 6 kg met verschillende soorten fruit, bedoeld voor de consument.

④ **Stuksverpakking:** individueel verpakt product.

Voorbeelden: een gesealde paprika of komkommer, pomelo in een netje, sla in folie, bosje radijs in flowpack.

1.2. Aanduidingsvoorschriften per soort verpakking in handelsfase

Het KCB ziet toe op het juist en volledig aanduiden van verpakkingen verse groenten en fruit in de handelsfase van het product. Hierbij gelden per soort verpakking de volgende aanduidingsvoorschriften:

① **Omverpakking:** Moet in de handelsfase altijd per collo zijn aangeduid.

Ad ①

- Indien een open omverpakking volledig aangeduide voorverpakkingen bevat, is het gebruik van een palletaanduiding op omverpakking toegestaan.
- Een gesloten omverpakking moet volledig worden aangeduid, ook als de voorverpakkingen volledig aangeduid zijn.

- In één omverpakking mogen voorverpakkingen uit verschillende landen van oorsprong gemengd worden, maar alleen indien de individuele voorverpakkingen allemaal volledig zijn aangeduid en de producten binnen de individuele voorverpakking uniform zijn wat oorsprong betreft (Bijvoorbeeld een omverpakking met 20 voorverpakkingen stoplicht paprika mag bestaan uit 10 voorverpakkingen uit Nederland en 10 voorverpakkingen uit Spanje).
- In één omverpakking mag eenzelfde product (bijvoorbeeld allemaal rode paprika's of allemaal champignons) uit verschillende landen van oorsprong niet los gemengd worden.
- In één omverpakking mogen verschillende, duidelijk te onderscheiden rassen van eenzelfde product (bijvoorbeeld een Wild Wonders-mix van verschillende kleuren en typen tomaten) uit verschillende landen van oorsprong wel los gemengd worden. Op voorwaarde dat ze per type en kleur uniform zijn wat oorsprong betreft en als zodanig zijn aangeduid.
- Het is niet toegestaan in de handelsfase een gedeelte van de aanduidingen op de omverpakking te vermelden en een gedeelte van de aanduidingen op de voorverpakking.

② Open verkoopverpakkingen en ④ stuksverpakkingen hebben geen aparte aanduidingsverplichting als deze in een correct en volledig aangeduide ① omverpakking zitten. Als er wel een aanduiding wordt gevoerd, moet deze volledig zijn en mag deze niet tegenstrijdig zijn met de aanduidingen op de omverpakking.

Ad ② en ④

- Als de verkoopverpakkingen in de handelsfase volledig zijn aangeduid en in een onaangeduide open omverpakking zijn verpakt, dan is het gebruik van een palletaanduiding verplicht, nl. aan twee zijden van de pallet een A4-blad met volledige aanduidingen.
- Stuksverpakkingen hoeven niet aangeduid te worden. Als ze wel afzonderlijk aangeduid worden, hoeven niet alle verplichte aanduidingen vermeld te worden. De aanduiding die vermeld staat, moet in overeenstemming zijn met de aanduiding op de omverpakking.
- Los product in een doos met een stickertje per individueel product wordt niet beschouwd als stuksverpakking. De informatie op het stickertje mag niet conflicteren met de aanduidingen op de omverpakking.

③ Voorverpakkingen moeten in de detailhandelsfase volledig, juist en per afzonderlijke voorverpakking zijn aangeduid.

Ad ③

- In de handelsfase kan het voorkomen dat de individuele voorverpakkingen nog niet zijn aangeduid. Dit is toegestaan zolang de omverpakking volledig en juist is aangeduid en er op de voorverpakkingen geen aanduidingen van handelskenmerken aanwezig zijn.
- Indien de voorverpakking in de handelsfase wel wordt aangeduid, moeten de aanduidingen juist en volledig zijn. Dit geldt voor alle producten, specifiek en algemeen genormeerd.
- Wanneer een gedeelte van de aanduidingen van de voorverpakking wordt bij geprint (bijv. op de onderkant of op de deksel), dan moet er bij de overige aanduidingen een verwijzing staan (bijv. Land van Oorsprong: Zie onderzijde), zodat aanduidingen gegroepeerd blijven.
- In de retailfase moet iedere voorverpakking individueel en volledig zijn aangeduid.
- Het is niet toegestaan in de handelsfase een gedeelte van de aanduidingen op de voorverpakking te vermelden en een gedeelte van de aanduidingen op de omverpakking.

- Indien de voorverpakking in de handelsfase volledig is aangeduid, hoeft de omverpakking alleen te worden aangeduid wanneer de omverpakking gesloten is.
- Als de verkoopverpakkingen in de handelsfase volledig zijn aangeduid en in een onaangeduide open omverpakking zijn verpakt, dan is het gebruik van een palletaanduiding verplicht, nl. aan 2 zijden van de pallet een A4-blad met volledige aanduidingen.
- Het mengen van voorverpakkingen uit verschillende landen van oorsprong in één omverpakking mag, maar alleen indien de individuele voorverpakkingen allemaal volledig zijn aangeduid en de producten binnen de individuele voorverpakking uniform zijn wat oorsprong betreft (Bijvoorbeeld 10 voorverpakkingen stoplicht paprika uit Nederland mogen samen met 10 voorverpakkingen stoplicht paprika uit Spanje in één omverpakking).

2. Aanduidingsvoorschriften – toelichting per element

U vindt in dit hoofdstuk een gedetailleerde toelichting op de wijze waarop de verschillende elementen van de aanduidingsvoorschriften vermeld dienen te worden. Wat is toegestaan en wat niet? Dit hoofdstuk is een toelichting op de eisen die in de informatiebladen A t/m E van het 'Stroomschema Aanduidingsvoorschriften Groenten en Fruit' zijn beschreven. De in paragraaf 2.1 t/m 2.3 opgenomen onderwerpen zijn van toepassing op alle producten. De in paragraaf 2.4 t/m 2.6 opgenomen onderwerpen zijn alleen van toepassing op producten met een specifieke handelsnorm.

Algemene eisen aanduiden verpakkingen verse, onbewerkte groenten en fruit

De aanduidingen dienen:

- Juist te zijn,
- Op geen enkele wijze aanleiding te geven tot misvatting,
- Op iedere verpakking (collo) te zijn vermeld (in een aantal gevallen geldt een uitzondering, zie hoofdstuk 4 - Gebruik palletaanduiding),
- Gegroepeerd te zijn op één kant van de verpakking,
  - Voor producten verpakt in bekercups/shakers/emmertjes mag het Land van Oorsprong op de onderzijde of deksel geprint worden, maar dan dient bij de overige aanduidingen te worden opgenomen 'LVO: zie onderzijde' of 'LVO: zie deksel' of iets dergelijks),
- Duidelijk leesbaar en onuitwisbaar te zijn aangebracht,
  - Onuitwisbaar wil zeggen: directe opdruk op de verpakking, een in de verpakking geïntegreerd etiket of een stevig op de verpakking bevestigd etiket,
  - De aanduidingen mogen direct op afzonderlijke vruchten worden aangebracht door middel van laseren. Voorwaarde is wel dat het vruchtvlees of de schil niet zodanig wordt aangetast dat de vrucht verdergaand beschadigt.

- Ten aanzien van lettergrootte (leesbaarheid) worden de voorschriften in EU-Verordening 1169/2011 Art. 13, als leidraad gehanteerd,

Toelichting: Lettergrootte etiketten

De aanduidingen moeten zodanig op de verpakking of het etiket zijn aangebracht dat ze duidelijk leesbaar zijn, met een lettergrootte met een x-hoogte van minimaal **1,2 mm**.

Op verpakkingen waarvan het grootste oppervlak **kleiner dan 80 cm²** is, moet een lettergrootte gehanteerd worden van **minimaal 0,9 mm**.

Lettergrootte meten

Bij het meten van de lettergrootte wordt uitgegaan van de x-hoogte van de letter. Dit is de hoogte vanaf de onderste schrijflijn of basislijn tot aan de bovenste hanglijn.

- In één van de officiële talen van de EU vermeld te staan,
  - De EU kent 24 officiële talen,
  - Grieks, Cyrillische talen (bv. Bulgaars) en Slavische talen (bv. Kroatisch, Tsjechisch) zijn voor Nederlanders niet standaard te begrijpen. Indien de aanduidingen in één van deze talen zijn aangebracht op verpakkingen, dient te allen tijde een officiële Nederlandse of Engelse vertaling van de aanduidingen als palletaanduiding te zijn aangebracht,
  - Bij export naar derde landen (bv. Russische Federatie, Noorwegen) mogen de aanduidingen in de taal van het derde land zijn aangebracht, maar dient te allen tijde een officiële Nederlandse of Engelse vertaling van de aanduidingen als palletaanduiding te zijn aangebracht.

Elementen van de aanduidingen

U vindt in onderstaande tabel in samenvatting de aanduidingsvoorschriften voor de Algemene Handelsnorm en voor de producten die vallen onder de Specifieke Handelsnorm. Gedetailleerde informatie per specifiek genormeerd product is te vinden in de betreffende handelsnorm en de interpretatie van die handelsnorm (zie <https://kcb.nl/handelsnormen>).

U vindt voor de elementen 1 t/m 6 bovenaan in de tabel, in de corresponderende paragrafen 2.1 t/m 2.6 een toelichting.

Detailering aanduidingsvoorschriften per product

Deze aanduidingsvoorschriften zijn van toepassing voor alle verpakkingen.

	1. Identificatie verpakker/verzender	2. Land van Oorsprong	3. Productnaam (indien niet van buitenaf zichtbaar)	4a. Soort	4b. Variëteit	4c. Kleur vrucht/lees	4d. Handelstype	5. Klasse	6. Grootte klasse	7. Aantal stuks	8. Nettogewicht	9. Naooogstbehandeling
Algemene Handelsnorm	x	x									x ⁽¹⁸⁾	
Aardbei	x	x	X					x			x ⁽¹⁸⁾	
Appel	x	x ⁽¹⁾	X		x (incl. miniatuur-variëteiten)			x	x ⁽²⁾	x ⁽³⁾	x ⁽¹⁸⁾	
Citrus	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁴⁾	x ⁽⁵⁾	x			x	x ⁽⁶⁾		x ⁽¹⁸⁾	x ⁽⁷⁾
Kiwi	x	x	X			Als niet groen		x	x ⁽⁸⁾		x ⁽¹⁸⁾	
Paprika	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁹⁾					x	x ⁽¹⁰⁾		x ⁽¹⁸⁾	
Peer	x	x ⁽¹⁾	X		x			x	x ⁽²⁾	x ⁽³⁾	x ⁽¹⁸⁾	
Perzik & nectarine	x	x	X			x		x	x ⁽¹¹⁾		x ⁽¹⁸⁾	
Sla & (krul)andijvie	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁹⁾⁽¹²⁾					x	x ⁽¹³⁾		x ⁽¹⁸⁾	
Tafeldruif	x	x ⁽¹⁾	X		x			x			x ⁽¹⁸⁾	
Tomaat	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁹⁾				x ⁽¹⁴⁾	x	x ⁽¹⁵⁾		x ⁽¹⁸⁾	
Groene banaan	x	x	X		x ⁽¹⁶⁾		x ⁽¹⁶⁾	x	x ⁽¹⁷⁾		x	

(1): Bij meerdere kleuren, variëteiten en/of handelstypen met verschillend land van oorsprong, dan moet per kleur, variëteit en/of handelstype het land van oorsprong worden aangeduid.

(2): Minimum- en maximumdiameter of minimum- en maximumgewicht. Variëteiten van miniatuurappelen hoeven niet te voldoen aan de sorteringsvoorschriften en sortering hoeft niet te worden aangeduid. Voor peren gelden geen uitzonderingen.

(3): Indien op rijen en in lagen gerangschikt, mag grootteklasse vervangen worden door aantal stuks, waarbij bij Nederlands product bovendien de lagen gescheiden moeten zijn door een pakblad of, bij eenlaagsverpakking, in een pakblad moeten zijn verpakt.

(4) Indien het mengsel van verschillende soorten citrusvruchten is, dan 'mengsel van citrusvruchten' of gelijkwaardige formulering vermelden + de gangbare naam van de verschillende soorten.

(5): Geldt alleen bij satsuma's en clementines en bij mengsels van citrusvruchten.

(6): Uitgedrukt als minimum- en maximumgrootte (mm), aantal stuks of grootteklassencode, evt. gevolgd door een minimum- en maximumgrootte of minimum- en maximaantal.

(7): Indien bekend vermelden van de conserveringsmiddelen of andere chemische substanties die na de oogst zijn gebruikt. Bv. 'Waxen' is onvoldoende, het middel moet expliciet worden genoemd.

(8): Uitgedrukt als minimum- en maximumgewicht.

(9): Indien het een mengsel van variëteiten/kleuren/handelstypen is dan 'mengsel van ...' of gelijkwaardige formulering vermelden.

(10): Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter of minimum- en maximumgewicht. Geldt ook voor minipaprika's.

(11): Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter (mm), minimum- en maximumgewicht (g) of grootteklassencode.

(12): Wanneer het product afkomstig is van glasteelt moet dit worden vermeld.

(13): Aantal stuks of minimumgewicht per stuk; het aantal stuks mag een absoluut getal of een minimum-maximum aantal zijn, zoals 9-12 stuks, mits het product voldoet aan de uniformiteitseisen.

(14): Het vermelden van het handelstype is verplicht als het product niet van buitenaf zichtbaar is.

(15): Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter, minimum- en maximumgewicht, grootteklassencode of aantal stuks gevolgd door minimum- en maximumgrootte. Miniproducten van tomaat hoeven niet te voldoen aan de sorteringsvoorschriften en sortering hoeft niet te worden aangeduid.

(16): Het vermelden van variëteit of handelstype is verplicht.

(17): Minimumlengte.

(18): Voor omverpakkingen is het aanduiden van het nettogewicht niet verplicht.

2.1. Identificatie verpakker/verzender/verkoper

Basisregel: Naam en NAW-gegevens

De basisregel is dat bij alle producten die vallen onder de EU-Handelsnormen op een verpakking de volledige naam en het fysieke adres van de verpakker en/of verzender moet worden vermeld.

Dit betekent:

- Naam, straatnaam en nummer, postcode en woonplaats.
  - Als verkorte versie van dit fysieke adres is ook de notatie: naam, postcode en huisnummer, en woonplaats toegestaan.
- Dat het land als onderdeel van het fysieke adres van de verpakker/verzender moet worden vermeld, als het land van oorsprong van het product anders is dan het adres van de verpakker/verzender.
- Het vermelden van een www-adres, skype-adres of e-mailadres is onvoldoende.

De elementen waaruit een fysiek adres is opgebouwd, verschilt per werelddeel en soms ook van land tot land. De indeling zoals wij in Nederland kennen met straatnamen, huisnummers en postcodes kan niet algemeen gehanteerd worden. Uitgangspunt is derhalve dat er een vorm van een fysiek adres vermeld moet staan. Alleen een bedrijfsnaam en plaatsnaam is onvoldoende. Een aanvulling met een code voor een gebied, geografische coördinaten of 'Km xxx' is goed. Bij de controle op een juist en volledig fysiek adres wordt als leidraad gehanteerd dat de gegevens op de verpakkingen in overeenstemming zijn met de adresgegevens op documenten die de zending begeleiden, zoals een factuur, een bill of lading, een fytosanitair certificaat, etc.

Toegestane afwijkingen basisregel

In bepaalde gevallen kan van de basisregel afgeweken worden en mogen de NAW-gegevens vervangen worden. Hieronder staat per type verpakking beschreven wat de mogelijkheden zijn. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen product dat in Nederland verpakt wordt en product dat in het buitenland verpakt wordt.

Voor in Nederland verpakt product kunnen de NAW-gegevens (fysiek adres) eventueel vervangen worden door:

Omverpakking ①, *open verkoopverpakking* ②, *stuksverpakking* ④:

- Vermelding van het woord verpakker/verzender/expporteur/ o.i.d. of een afkorting hiervan gevolgd door het geregistreerde KCB-nummer,
- Vermelding van het woord verpakker/verzender/expporteur/o.i.d. of een afkorting hiervan gevolgd door een SKAL-nummer,
- Vermelding van het woord verpakker/verzender/expporteur/ o.i.d. of een afkorting hiervan gevolgd door een door KCB-goedgekeurd GLN-nummer (alleen onder bepaalde voorwaarden, zie *gebruik GLN-nummer*),
- Als het land van oorsprong van het product niet Nederland is, dan moet het KCB-nummer, SKAL-nummer of GLN-nummer voorafgegaan worden door de 2-letterige ISO 3166-lettercode voor Nederland, dus 'NL'. Om misverstanden te voorkomen, adviseert het KCB om altijd, ongeacht het land van oorsprong van het product, de toevoeging 'NL' voor het nummer op te nemen.

Voorverpakkingen ③:

- Volledige NAW-gegevens van de verkoper (bijvoorbeeld de supermarkt of een buitenlandse afnemer) voorafgegaan door de term 'verpakt voor' plus een code van de verpakker en/of verzender.
  - Het adres van de verkoper kan een fysiek adres, een postbus of een antwoordnummer zijn.
  - De code van de verpakker/verzender kan uw KCB-registratienummer zijn, een SKAL-nummer, een door het KCB-goedgekeurd GLN-nummer of een unieke verpakkerscode van de ontvanger.
  - Let op: als de NAW-gegevens van de verpakker/verzender vermeld staan en er dus geen sprake is van vervanging van die NAW-gegevens, dan blijft de basisregel van kracht en moet het **fysieke** adres van de verpakker/verzender gebruikt worden.
- Bij gebruik van een unieke verpakkerscode is de ontvanger/verkoper verantwoordelijk voor de traceerbaarheid naar de verpakker/verzender en moet de ontvanger/verkoper alle door de controle instantie noodzakelijk geachte inlichtingen met betrekking tot de betekenis van de code (op aanvraag van de controle instantie) verstrekken.
- Omwille van transparantie moet de code van de verpakker/supplier voorafgegaan worden door de term 'Verpakker', 'Packed by' of een andere gelijkwaardige formulering.

Voor in het buitenland verpakt product kunnen de NAW-gegevens (fysiek adres) eventueel vervangen worden door:

Omverpakking ①, open verkoopverpakking ②, stuksverpakking ④:

- Een door de officiële dienst van het betreffende land afgegeven of erkende code voor de verpakker en/of de verzender, zoals opgenomen in de Code Mark Registry van de UNECE (<http://www.unece.org/trade/agr/usefulmaterials.html>)
- Indien een land niet vermeld staat in de Code Mark Registry, dan kan voor producten uit dit land geen code ter vervanging van de NAW-gegevens geaccepteerd worden.

Voorverpakkingen ③:

- Volledige NAW-gegevens van de verkoper (bijvoorbeeld de supermarkt of een buitenlandse afnemer) voorafgegaan door de term 'verpakt voor' plus een code van de verpakker en/of verzender. Dit kan een erkende code zijn zoals vermeld in de Code Mark Registry van de UNECE (<http://www.unece.org/trade/agr/usefulmaterials.html>) of een unieke verpakkerscode van de ontvanger.

Bij importproduct is het toegestaan de volledige NAW-gegevens van de verpakker/verzender in het land van verzending te vervangen door de volledige NAW-gegevens van de ontvanger in de EU in combinatie met een traceerbaarheidscode voor de verpakker/verzender in het land van verzending. De ontvanger is verantwoordelijk voor de traceerbaarheid naar de verpakker/verzender en moet alle door de controle instantie noodzakelijk geachte inlichtingen met betrekking tot de betekenis van de code (op aanvraag van de controle instantie) verstrekken.

Bij voorverpakkingen is het toegestaan om het volledige adres van de verkoper op de achterzijde of onderzijde te vermelden, mits de naam van de verkoper en alle andere verplichte aanduidingen gegroepeerd op de voorzijde van de voorverpakking zijn vermeld.

Gebruik GLN-nummer

Het gebruik van alleen het GLN-nummer voor de identificatie van een verpakker/verzender is voor Nederlandse bedrijven toegestaan, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Het GLN-nummer is opgenomen in het GS1-Adres Code Boek of www.gepir.gs1.org.

- Uw bedrijf is geregistreerd bij het KCB.
- U heeft via een mail aan p&c@kcb.nl een verzoek ingediend bij het KCB voor het gebruik van het GLN-nummer.
- Het verzoek bevat uw volledige bedrijfsnaam, uw KCB-registratienummer en het betreffende GLN-nummer (of eventueel meerdere GLN nummers). Het KCB heeft aan de hand van uw registratie bij het KCB (KvK gegevens) en de gegevens in het GS1-Adres Code Boek of www.gepir.gs1.org, gecontroleerd of het GLN-nummer herleidbaar is naar uw bedrijf.
- Het KCB heeft per brief bevestigd dat het gebruik van het GLN-nummer vanaf een bepaalde ingangsdatum is toegestaan.

Ompakken

Bij het ompakken van producten moet de identificatie van de verpakker/verzender/verkoper opnieuw worden vermeld ter vervanging van de eerder vermelde identificatie. De oorspronkelijke gegevens moeten verwijderd worden.

2.2. Land van oorsprong

Voor het aanduiden van het land van oorsprong gelden de volgende eisen:

- Het land van oorsprong van het product moet juist, duidelijk en volledig op de verpakking staan vermeld, zonder aanleiding tot misvatting.
- Het aanduiden van het land van oorsprong moet voor alle duidelijkheid vooraf gegaan worden door een term als 'Origine' of 'LVO' ('Herkomst' kan iets anders betekenen dan 'Oorsprong' en mag niet gebruikt worden). Andere geaccepteerde formuleringen zijn bijvoorbeeld: 'Grown in', 'Product of', 'COO' (afkorting voor Country of Origin).
- Bij importzendingen is het gebruik van de term 'Origin:' of 'Product of ...' (of vergelijkbare formulering) niet verplicht. Er mag echter geen enkele onduidelijkheid zijn over de oorsprong. Bijvoorbeeld 'Grown on the slopes of Mount Selinda, Zimbabwe' is toegestaan in plaats van 'Origin: Zimbabwe'.
- Aanduiding van het land van oorsprong in samenstelling met de productnaam, bijvoorbeeld Hollandse aardbeien of Hollandse witte asperges, is onvoldoende. Dit moet aangevuld worden met LVO: Nederland. En bijvoorbeeld de aanduiding Braziliaanse Mango's moet aangevuld worden met LVO: Brazilië.
- De naam van het land van oorsprong (en eventueel productiegebied of nationale, regionale of lokale benaming) dient volledig te worden aangegeven. Afkortingen (bijv. ISO-landencodes) zijn niet toegestaan. Enige uitzondering hierop is de aanduiding USA, deze is wel toegestaan.
- Het land van oorsprong moet worden aangeduid met de officiële term voor het land of de doorgaans gebruikte naam.
  - De officiële naam van ons land is Koninkrijk der Nederlanden (of in het Engels: Kingdom of The Netherlands).
  - De doorgaans gebruikte namen 'Nederland' en 'Holland' worden ook geaccepteerd door het KCB.
  - Vanwege het feit dat in de internationale handel steeds meer de ISO-landennamen en -codes worden gehanteerd en de buitenlandse controlediensten daarop controleren, adviseert het KCB om bij de ontwikkeling van nieuwe verpakkingen en etiketten 'Nederland' of 'The Netherlands' te gaan voeren in plaats van 'Holland'.
- Indien een land onderdeel uitmaakt van een op de verpakking vermeld adres, dan geldt dit niet als aanduiding van het land van oorsprong. Het land van oorsprong moet dus apart worden vermeld.
- Merknamen worden niet geaccepteerd als aanduiding van het land van oorsprong.

- Het is niet toegestaan dat op één verpakkingseenheid diverse oorsprongslanden zichtbaar zijn (bijv. voorgedrukt staat 'product uit België' en op de sticker die ernaast is geplakt staat 'product uit Nederland').

2.3. Aard van het product

Productnaam

Voor producten met een specifieke handelsnorm moet vanaf de buitenkant van de verpakking duidelijk zichtbaar zijn om welk product het gaat. Bij gesloten verpakkingen (als het product niet zichtbaar is) moet altijd op de buitenkant de productnaam vermeld staan of een afbeelding van het product.

Mengsels van verschillende soorten citrusvruchten

'Mengsel van citrusvruchten' of een gelijkwaardige formulering vermelden + de gangbare naam van de verschillende soorten.

Mengsels van verschillende soorten sla&(krul)andijvie

'Mengsel van 'sla/andijvie' of gelijkwaardige benaming, voor mengsels van sla en/of andijvie van duidelijk verschillende variëteiten en/of handelstypen en/of duidelijk verschillende kleuren. Indien het product van buitenaf niet zichtbaar is, moet de in elke verpakking voorkomende variëteiten, handelstypen en/of kleuren worden vermeld samen met het respectieve aantal.

Mengsels van verschillende soorten paprika

'Mengsel van paprika's' of een gelijkwaardige vermelding, wanneer het een mengsel van paprika's van duidelijk verschillende handelstypen en/of kleuren betreft. Indien het product van buitenaf niet zichtbaar is, moet de in elke verpakking voorkomende variëteiten, handelstypen en/of kleuren worden vermeld samen met het respectieve aantal.

Mengsel van verschillende soorten tomaten

'Mengsel van tomaten' of een gelijkwaardige vermelding, wanneer het een mengsel van tomaten van duidelijk verschillende variëteiten en/of handelstypen en/of duidelijke verschillende kleuren betreft. Indien het product van buitenaf niet zichtbaar is, moeten de in elke verpakking voorkomende kleuren, variëteiten en/of handelstypen worden vermeld, samen met de respectieve hoeveelheid.

2.4. Aanvullende aanduidingen aard van het product

Variëteit

Bij appel, citrus (sinaasappel en mandarijn), peer en tafeldruif is het verplicht de variëteit te vermelden. Bij groene banaan is het vermelden van variëteit of handelstype verplicht.

Bij appel, indien van toepassing, ook de vermelding 'miniatuurvariëteit' opnemen.

Voor nadere specificaties kunnen de respectieve handelsnormen geraadpleegd worden.

Een Rassenlijst met toegestane namen van variëteiten en eventuele synoniemen, alsmede overzichten van bekende merknamen zijn beschikbaar op de KCB-website (<https://kcb.nl/handelsnormen>).

Kleur

Bij kiwi moet de kleur van het vruchtvlees of een vergelijkbare vermelding worden opgenomen, wanneer de kleur niet groen is.

Bij perzik & nectarine moet de kleur van het vruchtvlees bij de aanduidingen worden vermeld. De vruchtvleeskleur moet in tekst worden aangeduid. Een afbeelding van het product is onvoldoende.

Handelstype

Bij tomaat moet vanaf de buitenkant van de verpakking duidelijk zichtbaar zijn om welk handelstype het gaat. Bij gesloten verpakkingen (als het product niet zichtbaar is) moet altijd op de buitenkant het handelstype vermeld staan.

2.5. Klasse

Bij producten waarvoor een specifieke handelsnorm geldt, moet altijd de handelsklasse worden aangeduid. Hiervoor geldt het volgende:

- In de notatie moet altijd de term 'Klasse' worden vermeld, of een synoniem ervan, bijvoorbeeld Cat.
- De term 'Klasse' (of het synoniem) mag worden afgekort.
- De klasse moet in principe worden aangeduid in Romeinse cijfers (I, II). Aanduiding in Arabische cijfers (1, 2) wordt in Nederland toegestaan, maar kan in andere EU-lidstaten tot afkeuring leiden.
- Bij declassering van producten moet de originele klasse-aanduiding verwijderd worden. Dit kan eventueel door de nieuwe aanduiding over de oude heen te plakken. Mocht afplakken niet mogelijk zijn (bijvoorbeeld omdat andere verplichte informatie dan ook afgeplakt wordt of omdat de doos rondom met 'klasse I' bedrukt is), dan kan de nieuwe klasse worden aangebracht d.m.v. een sticker met een afwijkende of opvallende kleur.
- Bij declassering van producten is het voldoende als de nieuwe klasse-aanduidingen buitenom een pallet op alle omverpakkingen (colli) worden aangebracht. Het is niet noodzakelijk om de pallet af te stapelen om ook eventuele stapels binnenin opnieuw te stickeren.
- Indien product gedeclasseerd wordt en de klasse staat (ook) vermeld op verkoopverpakkingen, dan moeten alle individuele verkoopverpakkingen opnieuw gestickerd worden met de juiste vermelding van de klasse.

2.6. Grootteklasse

Bij producten waarvoor een specifieke handelsnorm geldt, moet de sortering worden vermeld conform de sorteringsvoorschriften in de betreffende handelsnorm.

3. Verplichte aanduidingen op begeleidende documenten

Naast de verplichte vermelding van aanduidingen op de verpakking is het ook verplicht bepaalde aanduidingen, waaronder het land van oorsprong, op de begeleidende documenten van een zending groenten en fruit te vermelden. In de EU-Verordening 543/2011 Artikel 5 (aanduidingen) lid 4 staat:

Op facturen en begeleidende documenten, behalve op ontvangstbewijzen voor de consument, worden de naam en het land van oorsprong van de producten aangegeven, alsmede, in voorkomend geval, de klasse, de variëteit of het handelstype wanneer dat op grond van een specifieke handelsnorm vereist is, of de vermelding dat het product is bestemd voor verwerking.

- Onder begeleidende documenten verstaan we facturen, inkoopbonnen, paklijsten, orderbonnen, leverbonnen, CMR, vrachtbrieven, etc.
- Deze documenten moeten zowel bij de inkomende als de uitgaande goederenstroom van alle verplichte aanduidingen zijn voorzien.
- Verplichte aanduidingen voor begeleidende documenten zijn:
  - Naam van het product,
  - Land van oorsprong,
  - Klasse (voor producten met een specifieke handelsnorm),
  - Variëteit (voor appel, citrus, peer, tafeldruif, niet-nagerijpte groene banaan),
  - Handelstype (voor tomaat, niet-nagerijpte groene banaan (i.p.v. variëteit)),
  - Industrie (indien het product een industrie-bestemming heeft).
- Bij iedere verlading (tussen een bedrijf A en een bedrijf B) moet een begeleidend document zitten waarop alle verplichte aanduidingen staan.
- Het is toegestaan om de aanduidingen te vermelden op één van de documenten die de zending begeleidt, mits de verschillende documenten door middel van een codering/nummering aan elkaar gekoppeld zijn. Tracering van het land van oorsprong moet mogelijk zijn in de administratie.
- Het is ook toegestaan om de verschillende elementen van de aanduidingen verspreid over meerdere documenten te hebben staan, mits het totaal van de aanduidingen maar compleet is en de documenten door middel van een codering/nummering aan elkaar gekoppeld zijn.
- Begeleidende documenten kunnen fysieke documenten zijn maar ook digitale documenten. Eventuele digitale documenten moeten eenvoudig opvraagbaar en transparant zijn. De link naar de zending moet ook duidelijk blijken uit de digitale documenten.
- Een verpakking met verschillende producten moet op een begeleidend document uitgesplitst worden naar gewicht/aantal stuks en land van oorsprong per product/kleur/variëteit/handelstype. Dus bijvoorbeeld bij Paddenstoelen mix totaal 500 kg, moet er staan:
  - Witte champignons 100 kg LvO: Polen, Kastanjechampignons 100 kg LvO: Polen, Shiitake 100 kg LvO: Nederland, Portabello 100 kg LvO: Nederland en Enoki 100 kg LvO: Zuid-Korea.
- En bijvoorbeeld Paprika mix 150 kg, moet worden uitgesplitst naar:
  - Paprika rood 50 kg LvO: Spanje, Paprika geel 50 kg LvO: Israël en Paprika groen 50 kg LvO: Marokko.
- Het land van oorsprong moet in combinatie met het product vermeld staan, dus niet als onderdeel van een adres bijvoorbeeld.
- Het gebruik van 2-letterige ISO-landcodes als aanduiding van het land van oorsprong op begeleidende documenten is toegestaan. Andere afkortingen van namen van landen worden niet geaccepteerd.
- In principe moet alle informatie volledig uitgeschreven worden. Echter, het gebruik van afkortingen voor productnamen en variëteiten is toegestaan, mits aangetoond kan worden dat de begeleidende

documenten duidelijk horen bij een bepaalde zending. Dit kan op basis van aantallen, productnaam (afgekort), land van oorsprong, klasse en andere zaken die op het begeleidende document zijn vermeld zoals merk of sortering.

4. Gebruik palletaanduidingen

De EU-regelgeving schrijft voor dat, bij partijen die worden verhandeld, alle verpakkingen moeten zijn voorzien van de voorgeschreven aanduidingen. Bij uitzondering is het toegestaan een palletaanduiding te gebruiken, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Een van de voorwaarden is dat er altijd nog een verpakkingshandeling met het product moet plaatsvinden. Het gebruik van een palletaanduiding is alleen van toepassing op handelstromen binnen Nederland of tussen EU-landen. Voor gebruik van palletaanduiding tussen EU-landen is **altijd** toestemming nodig van het KCB en de andere EU-lidstaat.

4.1. Voorwaarden palletaanduiding binnen Nederland

A. Ongesorteerd product per pallet binnen Nederland

De palletaanduiding (A4 op tenminste 2 zijden van de pallet) dient de volgende informatie te bevatten:

- NAW-gegevens van de verzender (=producent/teeltbedrijf),
- NAW-gegevens van het ontvangende bedrijf (= Sorteer- en pakstation) binnen NL waar nog een pakhandeling met het product plaatsvindt (Dit hoeft niet aangeduid te worden wanneer het product naar een bewaarinrichting gaat),
- Land van oorsprong.

In alle gevallen dient de palletaanduiding bevestigd te blijven tot het moment van verpakken.

B. Gesorteerd product per pallet binnen Nederland

Het betreft hier product in de eindverpakking dat voldoet aan de handelsnorm maar nog moet worden gestickerd bij een sorteer- en pakstation. Er vindt altijd nog een pakhandeling met het product plaats bij het ontvangende bedrijf (waarbij het aanbrengen van een etiket of sticker als pakhandeling wordt gezien).

De palletaanduiding dient de volgende informatie te bevatten:

- NAW-gegevens van de verzender (=producent/teeltbedrijf),
- NAW-gegevens van het ontvangende bedrijf waar nog een pakhandeling met het product plaatsvindt,
- Land van oorsprong,
- Overige aanduidingen conform EU-Verordening 543/2011, voor zover bekend op het moment van verzenden van het product, zoals bijv.: product, klasse, sortering, etc.

De palletaanduiding dient bevestigd te blijven tot het moment van verpakken.

NB: Teeltbedrijven die producten sorteren en verpakken of producten marktklaar maken, worden beschouwd als sorteer- en pakstation. Dergelijke teeltbedrijven moeten derhalve alle verpakkingen aanduiden. Bij verladingen in opdracht van een handelsbedrijf/expporteur waarbij deze aangeeft dat de aanduidingen later worden aangebracht, dragen dergelijke teeltbedrijven de verantwoordelijkheid zich te vergewissen van de bestemming van het product (nl. een Nederlandse locatie waar de aanduidingen worden aangebracht) en dienen ze een palletaanduiding aan te brengen, conform de hierboven genoemde voorwaarden.

4.2. Voorwaarden gebruik palletaanduiding tussen EU-lidstaten

A. Het traject tussen teeltbedrijven in andere EU-lidstaten en sorteer- en pakstation in Nederland

Het gebruik van palletaanduiding voor producten uit andere EU-lidstaten die in Nederland verpakt gaan worden, is formeel niet toegestaan, maar wordt geaccepteerd op voorwaarde dat:

- Er toestemming is van de officiële controledienst van de andere EU-lidstaat en het KCB daarvan op de hoogte is gesteld door die controledienst.
- Er altijd nog een pakhandeling met het product plaatsvindt bij het ontvangende bedrijf (waarbij het aanbrengen van een etiket of sticker als pakhandeling wordt gezien).
- Uit KCB-controles blijkt dat producten juist worden aangeduid.

De palletaanduiding dient de volgende informatie te bevatten:

- NAW-gegevens van de verzender (=producent/teeltbedrijf),
- NAW-gegevens van het ontvangende bedrijf waar nog een pakhandeling met het product plaatsvindt,
- Land van oorsprong,
- Overige aanduidingen conform EU-Verordening 543/2011, voor zover bekend op het moment van verzenden van het product, zoals bijv.: product, klasse, sortering, (d.w.z. ongesorteerd), etc.

De palletaanduiding dient bevestigd te blijven tot het moment van verpakken.

B. Het traject tussen NL-teeltbedrijven en sorteer- en pakstation in andere EU-lidstaten

Het gebruik van palletaanduiding voor producten is slechts toegestaan als bedrijven daarvoor een ontheffing van het KCB hebben.

Bedrijven kunnen ontheffing aanvragen bij het KCB via de afdeling P&C.

Voorwaarden voor het verlenen van een ontheffing zijn:

- Het bedrijf dient een schriftelijk verzoek in bij afdeling P&C (p&c@kcb.nl),
- Het verzoek bevat de volgende informatie:
  - Product waarvoor de ontheffing wordt aangevraagd,
  - Reden van aanvraag: kleinverpakken, labelen voorverpakking, verwerking in snijderij,
  - Locatie waar het product staat in NL (bedrijfsnaam en volledig NAW),
  - Ontvanger(s) in de andere EU-lidstaat (bedrijfsnaam en volledig NAW),
  - Voorbeeld van de palletaanduiding met alle verplichte informatie:
    - ✓ NAW leverancier,
    - ✓ NAW ontvanger in de andere EU-lidstaat,
    - ✓ Land van oorsprong,
    - ✓ Land van bestemming,
    - ✓ Verplichte aanduidingen (conform EU-Verordening 543/2011), zoals bijv.: land van oorsprong, productnaam, klasse, variëteit, kleur, etc.
  - De frequentie van verhandelen van zendingen (min. 1x per week),
  - In geval van zending naar UK: welke grensovergang naar UK wordt gebruikt.
- Er vindt altijd nog een pakhandeling/verwerking met het product plaats bij de ontvanger in de andere EU-lidstaat (waarbij het aanbrengen van een etiket of sticker op een voorverpakking als pakhandeling wordt gezien).
- Er is akkoord voor de ontheffing van de controledienst in de andere EU-lidstaat (dit loopt via het KCB).

- Het gebruik van palletaanduiding is pas toegestaan nadat de afdeling P&C de ontheffing schriftelijk heeft bekrachtigd.
- Ontheffingen gelden per kalenderjaar. Indien gewenst dient ieder kalenderjaar een verlenging aangevraagd te worden.
- Het bedrijf houdt zich aan de in de ontheffing gestelde voorwaarden.